

Mezinárodní právo veřejné - vztah mezinárodního a vnitrostátního práva

Seminář II

Zdeněk Nový

Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva

- Monismus – MP a VP tvoří jeden celek:
 - M. s primátem vnitrostátního práva
 - M. s primátem mezinárodního práva
- Dualismus – MP a VP jsou dva odlišné právní systémy

Recepce mezinárodních smluv

- Metody:
- Monistické
 - Inkorporace
- Dualistické
 - Transformace
 - Adaptace

Transformace

- „Zachování doslovného znění mezinárodní smlouvy a její vyhlášení (schválení) v některé formě vnitrostátního práva , např. zákona.“
(Malenovský, 2008: 431)
- Vnitrostátní předpis pak vykládán dle standardů VP
- Unifikační smlouvy

Inkorporace

- „Vtažení smluvní normy mezinárodního práva do vnitrostátní právní sféry, aniž by přitom ztrácela formu mezinárodního práva“ (Malenovský, 2008: 433)
- Mezinárodní norma se stává **součástí** vnitrostátního práva, protože to přikazuje vnitrostátní právo
- Hlavní metoda u mezinárodních smluv v ČR po tzv. Euronovele ústavy

Adaptace

- Obsahový přenos MP do formy vnitrostátního práva (Malenovský, 2008: 431-432)
- Přenos těch pravidel MP, která nejsou již obsažena ve VP

Adopce

- Recepce obyčejového MP jeho aplikací soudy v jejich rozhodovací činnosti (*Common Law*)

Recepční metody v ČR

- Mezinárodní smlouvy (čl. 10 a 49 Ústavy)
- Obyčeje (čl. 1 odst. 2 Ústavy)
- Akty mezinárodních organizací, které zavazují ČR (běžné zákony)

Recepční normy

- Základní (ústavní povaha)
- Sekundární (může být, ale nemusí ústavní povaha)

Smlouvy způsobilé přímého použití

- Self-executing může být i jednotlivá norma obsažená v mezinárodní smlouvě
- Podmínky:
 - Vůle smluvních stran, aby byla smlouva S-E
 - Právní norma (PN) ve smlouvě se obrací na vnitrostátní subjekty (Formulace typu: „Každý má právo...“)
 - PN ve smlouvě musí být jasná a určitá (Nicméně i vágní ustanovení mohou nabýt jasnosti jejich výkladem – viz ESLP)
 - PN nevyžaduje k své účinnosti provedení zákonem

Přístup českého práva vůči MP do tzv. Euronovely ústavy

- Dualismus (rakouské dědictví)
- Po roce 1991 – monistický prvek v čl. 10 (Smlouvy o lidských právech a svobodách)
- Výsledek: Směs dualismu s monismem

Euronovela Ústavní zákon č. 395/2001 Sb.

- Hlavní přínos:
 - Tzv. integrační klauzule (čl. 10a) – umožňuje přenos části suverenity na orgány EU
 - Zrušení kategorie mezinárodních smluv o LP a základních svobodách
 - Značné zesílení monistického přístupu (čl. 10 a 49,95 odst. 1 Ústavy)
 - Nový čl. 1 odst. 2 Ústavy vyjadřující zásadu *pacta sunt servanda*
 - Předběžná kontrola ústavnosti MS

Generální inkorporační norma (čl. 10 Ústavy)

- Přímě použitelné MS mají APLIKAČNÍ PŘEDNOST PŘED ZÁKONEM, stanoví-li MS něco jiného než zákon.

Druhy MS z pohledu vnitrostátního práva

- Prezidentské (prez. ratifikuje smlouvy dle čl. 10 Ústavy)
-> jsou inkorporovány
- Vládní (prez. přenesl pravomoc sjednávat MS na vládu)
-> **nejsou** inkorporovány
- Rezortní (prez. přenesl pravomoc sjednávat na člena vlády pověřeného řízením ministerstva)
-> **nejsou** inkorporovány